

Grécke déja vu. Prázdne portugalské diaľnice. Francúzska reforma, ktorá nebola.

Grécku na roky 2014-2015 aj napriek bežiacemu záchrannému programu chýba v rozpočte asi 10 miliárd eur.

Ešte pred pár týždňami bola téma tretieho balíku pomoci pre Grécko (zachraňované bilaterálnymi pôžičkami v roku 2010 a dočasným eurovalom v roku 2012) európskymi politikmi vehementne odmietaná ako nezmysel. No už je všetko inak a tretia záchrana Grécka sa stáva témou dňa.

Grécku totiž na roky 2014-2015 aj napriek bežiacemu záchrannému programu chýba v rozpočte asi 10 miliárd eur. Každý vie, kto v Európe drží kasu, a preto všetci pozerajú na Nemecko. Minister financií Schaeuble priznal, že „niečo“ sa spraviť musí, no motivovaný blížiacimi sa voľbami presvedča nemeckého voliča, že sa určite nebude jednať o takú záchranu, ako boli predošlé. Aj holandský minister financií si myslí, že by sa malo „niečo“ spraviť. Len jeho rakúsky náprotivok Maria Fekter tvrdí, že tretí balík je „mimo diskusiu“ – ako keby sa takýchto malých krajín niekto v Bruseli pýtal na ich názor. Samotná Angela v rámci kampane pekne pritvrdzuje: „Gréci nemali byť nikdy pustení do eurozóny!“ Predseda euroskeptickej strany AfD požiadal listom prezidenta, aby nariadil zverejnenie scenárov vývoja eurokrízy, ktoré boli vypracované pre vládu. Vláda tvrdí, že súčasná cesta je jedinou možnou, ale fakty na podporu tohto tvrdenia sa zdráha poskytnúť.

Gréci v tom majú jasno. Ich minister financií Yannis Stournaruz balík aj presne zadefinoval. Podľa neho by mali dostať peniaze bez akýchkoľvek dodatočných podmienok, pretože v tomto prípade sa vraj nebude jednať o záchranný balík, ale o balík na podporu ekonomiky. Zhruba tretina z 10 miliárd by mohla prísť cez eurofondy, presnejšie cez nižšiu spoluúčasť na nich. Grécko má už dnes spoluúčasť zníženú na 5% a rado by natiahlo túto výhodu aj do rozpočtového obdobia 2014-2020 (pôvodne bola úroveň 30 %, na Slovensku to je 27%). Grécki nezamestnaní sa tak budú môcť prechádzať po lacnejších euro-námestiach.

S eurofondami majú svoje neblahé skúsenosti Portugalci.

S eurofondami majú svoje neblahé skúsenosti Portugalci. Podobne ako Španieli, aj oni s prílevom lacných peňazí začali stavať diaľnice všetkými smermi. Dĺžka diaľnic na obyvateľa je v Portugalsku vyššia o 60 % oproti Nemecku, o 100 % oproti priemeru EÚ a o 300 % oproti Británii. V niektorých prípadoch dokonca dve diaľnice na dlhých úsekoch bežia paralelne vedľa seba. Len cez spoluúčasť zaplatili Portugalci za tento luxus od roku 1986 sumu 21,5 miliárd eur, čo je asi 40 000 eur na štvorčlennú rodinu. Výsledok? Obyvatelia nemajú na to, aby po nich jazdili. Množstvo dopravných zápch pokleslo len v prvých troch mesiacoch 2013 o 68 %. Dôvodom je aj vysoké mýtné, ktoré pri 300 kilometrovej jazde osobným autom nezriedka dosahuje 20 a viac eur.

Portugalská vláda podobne ako iné juhoeurópske

V Taliansku je tradične veselo.

vlády hľadajú všetky možnosti, ako získať prostriedky pre svoje zámery. Okrem iného podobne ako Grécko a Cyprus zaviedli takzvané „zlaté vízum“, ktoré umožňuje bohatým zahraničným investorom do nehnuteľností získať trvalý pobyt v krajine. Španielsko podobnú možnosť chystá.

V Taliansku je tradične veselo. Berlusconiho strana oznámila, že ak ich šéfa vykopnú z parlamentu (čo je súčasťou trestu uloženého Berlusconiemu súdom za daňové úniky), opustí strana koalíciu. Aby podmienok nebolo málo, to isté spravia, ak premiér Letta nezruší zvýšenú daň z nehnuteľností. Kým sa vláda prekára, talianski podnikatelia strácajú trpezlivosť. Krajinu vzrušil prípad majiteľa továrne na elektrické komponenty, ktorý továreň tajne presťahoval to Poľska počas celozávodnej dovolenky. Podľa neho to bola jediná možnosť, ako zachrániť podnik, ktorý pred polstoročím vybudoval jeho starý otec. Ak by to neurobil v tajnosti, údajne mu hrozilo zabavenie rodinného majetku. Taliansky zamestnanec s čistým platom 1000 eur ho reálne stál 2500 eur mesačne. Firma bola v strate od roku 2008. Taliansky súd vyšetroje okolnosti presunu.

Problém s nízkou produktivitou a vysokými cenami pracovnej sily má aj Francúzsko. Okrem toho má aj problém s dôchodkovým systémom, ktorý je nastavený na generovanie obrovských dlhov (tak ako mnohé iné v Európe). Hollandeho veľkolepá reforma sa zmenila na frašku. Vek odchodu do dôchodku sa nezdvihol o dva roky, ale ostal na pôvodnej hodnote 60 rokov. Minimálna odpracovaná doba sa zmení z 40,5 na 41,5 rokov, aj to priebežne až do roku 2015, pričom mnohé zamestnania majú výnimky. Jediným ďalším opatrením je zvýšenie odvodov o 0,3 %, čo rekordne drahejšie pracovnej sile príliš neprospeje. S Francúzmi strácajú trpezlivosť viacerí. Komisar Olli Rehn prehlásil, že rast daní vo Francúzsku dosiahol „osudový bod“, a ak krajina nechce zničiť rast, musí konsolidovať už len škrtaním.

Island definitívne stiahol prihlášku do EÚ, keď rozpustil vyjednávaciu komisiu pre vstup

Island definitívne stiahol prihlášku do EÚ, keď rozpustil vyjednávaciu komisiu pre vstup. Chorváti sa v Únii ešte ani nestihli ohriať a už majú problém. Tri dni pred vstupom totiž fištrónsky zmenili zákon o vydávaní stíhaných osôb a odmietajú ho zmeniť nazad. Zákon po novom vynecháva zločiny pred rokom 2002. Zlé jazyky tvrdia, že to je zákon ušitý na mieru bývalému komunistickému agentovi, ktorý v roku 1983 v Nemecku zavraždil juhoslovanského utečenca.

Kríza prináša neraz tragikomické situácie. Spomínate si na prípad Nemca, ktorý vo Švajčiarsku ukradol bankové záznamy o nemeckých účtoch vo Švajčiarsku a predal ich za 1,1 milióna euro nemeckej vláde? Keďže spáchal trestný čin, švajčiarsky súd ho odsúdil na tri roky basy. A teraz prichádza ten humor: muž väčšinu z miliónovej odmeny použil na splatenie daní, ktoré dlžil v Nemecku. To nie je všetko. Dane mu nemeckí daniari vyrubili na základe údajov, ktoré boli v ním predaných dokumentoch!

Vy druhému jamu radšej nekopte. Pády do nej bývajú tvrdé.

Martin Vlachynský
28.9.2013